

1. Заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою (шахрайство) - карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до трьох років.
2. Шахрайство, вчинене повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або таке, що завдало значної шкоди потерпілому, - карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк від одного до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років.
3. Шахрайство, вчинене у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки, - карається позбавленням волі на строк від трьох до восьми років.
4. Шахрайство, вчинене в особливо великих розмірах або організованою групою, - карається позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна.

-
1. Предметом шахрайства є не тільки майно, а й право на майно (див. ко-ментар до ст. 189 КК).
 2. Об'єктивна сторона полягає у заволодінні чужим майном або придбанні права на майно шляхом обману або зловживання довірою.

Обман — повідомлення неправдивих відомостей (дія) або замовчування відомостей, які мають бути повідомлені (бездіяльність), з метою заволодіння чужим майном або придбання права на майно. Він може виявлятися в усній, письмовій формі, у використанні підроблених документів тощо. У випадках, коли для обману винний підроблює або використовує підроблений документ, потрібна кваліфікація за сукупністю статей 190 та 358 КК.

Зловживання довірою — це вид обману, що полягає у використанні винним довірливих відносин з потерпілим, заснова

них на родинних, службових відносинах, знайомстві, інших цивільно-правових відносинах. Наприклад, винний входить у довіру до потерпілого і обіцяє йому допомогти купити машину, для чого потерпілий передає гроші, які винний привласнює.

Особливості шахрайства полягають в тому, що потерпілий, будучи введеним в оману, зовні добровільно передає винному майно або право на майно, вважаючи, що це є правомірним, необхідним або вигідним для нього, що він зобов'язаний це зробити. Тому обман або зловживання довірою за часом передують передачі майна або права на майно і викликає у потерпілого усвідомлення правомірності такої передачі. Наприклад, винний, за фальшивим документом отримує грошовий переказ. Отже, обман чи зловживання довірою виступають як спосіб зовні законного, за згодою потерпілого отримання майна або придбання права на майно.

Якщо обман або зловживання довірою були лише способом отримання доступу до майна, а саме вилучення майна відбувалося таємно чи відкрито, то склад шахрайства відсутній. Винний має відповідати за крадіжку або грабіж. Наприклад, особа, які під виглядом телефонного майстра, пред'явивши підроблене посвідчення, проникає в квартиру, а потім непомітно викрадає зі столу золоту обручку, він має відповідати за крадіжку і використання підробленого документа (статті 185 та 358 КК).

3. Закінченим шахрайство вважається з моменту заволодіння майном або придбання права на майно. Обман, що не призвів до заволодіння майном або правом на майно, визнається, відповідно

до конкретних обставин, готуванням чи замахом на шахрайство. Так, якщо винний підробив документ для заволодіння чужим майном, але був затриманий, вчинене буде готуванням до шахрайства, якщо ж він був затриманий при пред'явленні такого документа з метою заволодіння майном, то це буде замахом на шахрайство і за сукупністю (і в першому, і в другому випадку) закінченим злочином, передбаченим ст. 358 КК.

4. Суб'єктивна сторона — прямий умисел, корисливий мотив і мета (див. коментар до ст. 185 КК).

5. Суб'єктом є особа, яка до вчинення шахрайства досягла 16-ти років (див. ст. 22 КК). Якщо суб'єктом є службова особа, яка для обману чи зло-вживання довірою використовує своє службове становище, то її дії повинні кваліфікуватися за сукупністю статей 190 та 364 КК.

6. Частина 2 ст. 190 КК передбачає відповідальність за шахрайство, вчинене повторно або за попередньою змовою групою осіб, або таке, що завдало значної шкоди потерпілому; ч. 3 — за шахрайство, вчинене у великих розмірах, або шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки; ч. 4 — за вчинене в особливо великих розмірах або організованою групою.

Ці ознаки тотожні за своїм змістом тим, що були проаналізовані щодо кваліфікуючих ознак крадіжки (див. коментар до ст. 185 КК).

Специфічною ознакою шахрайства є спосіб обману: шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки. Небезпека такого шахрайства полягає у тому, що ця техніка значно полегшує вчинення шахрайства, дозволяє заволодівати значними коштами, завдаючи неправної шкоди власникам. Щодо поняття електронно-обчислювальної техніки та незаконних операцій, які можуть спричинити майнову шкоду, див. коментар до статей 361—363 КК.